

חשון התשע"ד

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל
הקריטריונים לבחירת היורש
 לפרשת חיי שרה (על פי שיעור של הרב משה ליכטנשטיין)

ועתה אדני המלך לא ידעת. יט ויזבח שור ומריא וצאן לרב ויקרא לכל-בני המלך ולאביתר הכהן וליאב שר הצבא ולשלמה עבדך לא קרא. כ ואתה אדני המלך עיני כל-ישראל עליך להגיד להם מי ישב על-כסא אדני-המלך אחריו. כא והיה פשכב אדני-המלך עם-אבתיו והייתי אני ובני שלמה חטאים. כב והנה עודנה מדברת עם-המלך ונתן הנביא בא. כג ויגידו למלך לאמור הנה נתן הנביא ויבא לפני המלך וישתחו למלך על-אפיו ארצה. כד ויאמר נתן אדני המלך אתה אמרת אדניהו ימלך אחריו והוא ישב על-כסאי. כה כי ירד היום ויזבח שור ומריא וצאן לרב ויקרא לכל-בני המלך ולשרי הצבא ולאביתר הכהן והנם אכלים ושתיים לפניו ויאמרו יחי המלך אדניהו. כו ולי אני-עבדך ולצדק הכהן ולבניהו בן-יהודע ולשלמה עבדך לא קרא. כז אם מאת אדני המלך נהיה הדבר הזה ולא הודעת את-עבדך (עבדך) מי ישב על-כסא אדני-המלך אחריו. כח ויען המלך דוד ויאמר קראו-לי לבת-שבע ותבא לפני המלך ותעמד לפני המלך. כט וישבע המלך ויאמר חי-ה' אשר-פדה את-נפשי מפל-צרה. ל כי כאשר נשבעתי לך ביהוה אלהי ישראל לאמר כי-שלמה בנך ימלך אחריו והוא ישב על-כסאי תחתי כי כן אעשה היום הזה. לא ותקד בת-שבע אפים ארץ ותשתחו למלך ותאמר יחי אדני המלך דוד לעלם.

2. שאלות המלבי"ם על הפטרה:

(1) למה התחיל הספר הזה מענייני דוד בזקנתו וצואתו אל שלמה לפני מותו? שספורים האלה היה ראוי שיבואו בספר שמואל אשר יוחד לענייני דוד ולהשלים שם סיפוריו עד יום מותו, וספר זה יתחיל מענייני שלמה וסיפוריו.

1. הפטרת פרשת חיי שרה (מלכים א' א, א-לא)

א והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחס לו. ב ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני המלך נערה בתולה ועמדה לפני המלך ותהי-לו סכנת ושכבה בחיקך וחס לאדני המלך. ג ויבקשו נערה יפה בכל גבול ישראל וימצאו את-אבישג השונמית ויבאו אתה למלך. ד והנערה יפה עד-מאד ותהי למלך סכנת ותשרתהו והמלך לא ידעה. ה ואדניהו בן-חגית מתנשא לאמר אני אמלך ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש רצים לפניו. ו ולא-עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה עשית וגם-הוא טוב-תאר מאד ואתו ילדה אחרי אבשלום. ז והיו דבריו עם יואב בן-צרויה ועם אביתר הכהן ויעזרו אחרי אדניהו. ח וצדוק הכהן ובניהו בן-יהודע ונתן הנביא ושמעי ורעי והגבורים אשר לדוד לא היו עם-אדניהו. ט ויזבח אדניהו צאן ויבקר ומריא עם אבן הזחלת אשר-אצל עין רגל ויקרא את-כל-אחיו בני המלך ולכל-אנשי יהודה עבדי המלך. י ואת-נתן הנביא ובניהו ואת-הגבורים ואת-שלמה אחיו לא קרא. יא ויאמר נתן אל-בת-שבע אם-שלמה לאמר הלא שמעת פי מלך אדניהו בן-חגית ואדנינו דוד לא ידע. יב ועתה לכי איעצך נא עצה ומלטי את-נפשך ואת-נפש בנך שלמה. יג לכי ובאי אל-המלך דוד ואמרת אליו הלא-אתה אדני המלך נשבעת לאמתך לאמר כי-שלמה בנך ימלך אחריו והוא ישב על-כסאי ומדוע מלך אדניהו. יד הנה עודך מדברת שם עם-המלך ואני אבוא אחריך ומלאתי את-דברך. טו ותבא בת-שבע אל-המלך החזרה והמלך זקן מאד ואבישג השונמית משרת את-המלך. טז ותקד בת-שבע ותשתחו למלך ויאמר המלך מה-לך. יז ותאמר לו אדני אתה נשבעת ביהוה אלהיך לאמתך כי-שלמה בנך ימלך אחריו והוא ישב על-כסאי. יח ועתה הנה אדניהו מלך

(2) ולמה נכתב עניין אבישג השונמית? ושהיה דוד זקן
ויכסוהו בבגדים ולא יחס לו? מה תועלת יש בספורים
אלה?

(3) מה ראה אדוניה לעשות הדבר הזה בחיי אביו, וכי
לא ידע כי יחר אף דוד עליו ולא יפיק התכלית הנרצה,
ובשגם לא נמשכו אחריו כל ישראל כמו עם אבשלום רק
יואב ואביתר לבדו, וטוב היה לו להמתין עד מות אביו
ואז יעשה מה שלבו חפץ.

3. חז"ל בדרשתם על דוד (מו"ק טז ע"ב),

"הוא עדינו העצני - כשהיה יושב ועוסק בתורה היה
מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה היה
מקשה עצמו כעץ".

4. האברבנאל בפירושו על אתר:

"והנה נכתב כאן עניין אבישג השונמית... להודיע שדוד
היה זקן וחלש מאד... ועם היות המלך דוד בטבעו אוהב
הנשים ונרדף אחר המשגל, הנה היה כבר בחסרון
הכוחות כל כך שלא ידעה ולא קרב אליה לשכב עמה...
כל זה המורה על חולשתו וחסרון כוחותיו ולבו"